

Bonsmara

Genomiese Evaluasie

SA Stamboek

Oktober 2024

Kudde nommer: 716047

KOEN BONSMARA STOET
H/A KOEN BOERDERY EN KO
22 TIRANWEG, SOMERSTRAND
PORT ELIZABETH
6001

Kontemporêre Groepe

Die korrekte samestelling van kontemporêre groepe is een van die hoekstene van BLUP teelwaarde beramings. Teelwaardes word beraam vanaf die verskille tussen diere wat aan dieselfde omgewingstoestand blootgestel is, omdat sulke verskille deur genetica veroorsaak word. Die volgende aspekte is belangrik:

1. Diere op selfde tyd en plek wat dieselfde behandel is

‘n Kontemporêre groep is die groep diere wat SAAM op dieselfde tyd in dieselfde omgewing gemeet is. Dit is dus ‘n vergelykbare groep diere wat saam op dieselfde plaas of kamp was in dieselfde jaar en seisoen. As daar diere in die groep is wat anders behandel was, moet hulle ‘n aparte behandelingskode gegee word, omdat ander omgewingsinvloede hulle prestasie bepaal. Voorbeelde van ander behandelings is: diere wat byvoeding of kruipvoeding ontvang het, veiling en skoudiere, diere in embrio program, siek, hans- of pleegkalwers of selfs ‘n groep aangekoopte koeie en kalwers, ens. Bul- en verskalwers of koeie en verse wat saam in dieselfde kamp geloop het, moet in dieselfde groep wees – daar word voorsiening gemaak vir geslag, ouderdom en eerste / verdere kalwings van koeie, tydens teelwaarde beraming.

2. Nageslag van minstens twee bulle waarvan een ‘n koppelbul is

Verskillende bulle se nageslag moet in dieselfde groep met mekaar vergelyk word, sodat vaders se genetiese meriete ten opsigte van mekaar bepaal kan word. Minstens een bul moet ‘n koppelbul wees met nageslag in ander kuddes, sodat genetiese bande tussen kuddes gevorm kan word en bulle se posisie in die ras bepaal kan word. KI bulle is goeie koppelbulle. Sommige bulle behoort ook in verskillende jare in dieselfde kudde gebruik te word. Kleiner kuddes kan enkele koeie kunsmatig insemineer, of sommige koeie deur ‘n ander kudde se bul laat dek.

3. Groter groepe gee akkurater en meer stabiele Teelwaardes

Groter groepe gee akkurater en meer stabiele teelwaardes, omdat die gemiddeld en verspreiding van die groep meer akkuraat bepaal kan word en dus meer verteenwoordigend is. Groepe behoort minstens 5 diere te vergelyk, maar verkieslik meer. Weeg al die diere in dieselfde groep op dieselfde dag – korreksies word gemaak vir diere wat verskil in ouderdom. Teelseisoene vergroot ook kontemporêre groepe. Groepe met minder as 3 diere se data word uitgesluit by teelwaarde beraming. ‘n Toevallige fout in ‘n klein groepie affekteer die dier self, sy familie, al die ander diere in die groep en hulle families, terwyl die effek in ‘n groot groep minimaal kan wees.

4. Meet die hele groep

Meet AL die diere in die kontemporêre groep, met ander woorde die goeie en die swak presteerders. Meet ook die diere wat uitgeskot word, sodat hulle ouers gepenaliseer kan word vir swak teling.

Logix Koei Waarde

Geboorte gemak waarde

Kalf groei waarde

Melk waarde

Onderhoudswaarde

Vrugbaarheidswaarde

Selekteer vir:

- vrugbare,
- lae onderhoud koeie
- wat maklik kalf,
- swaar kalwers speen
- en genoeg melk het

Logix Groei Waarde

Selekteer vir doeltreffende
groeiers op die veld en in
die voerkraal

Logix Speenkalf Waarde

Selekteer vir:

- swaar speengewigte
- meer melk en
- laer geboorte en koeigewigte

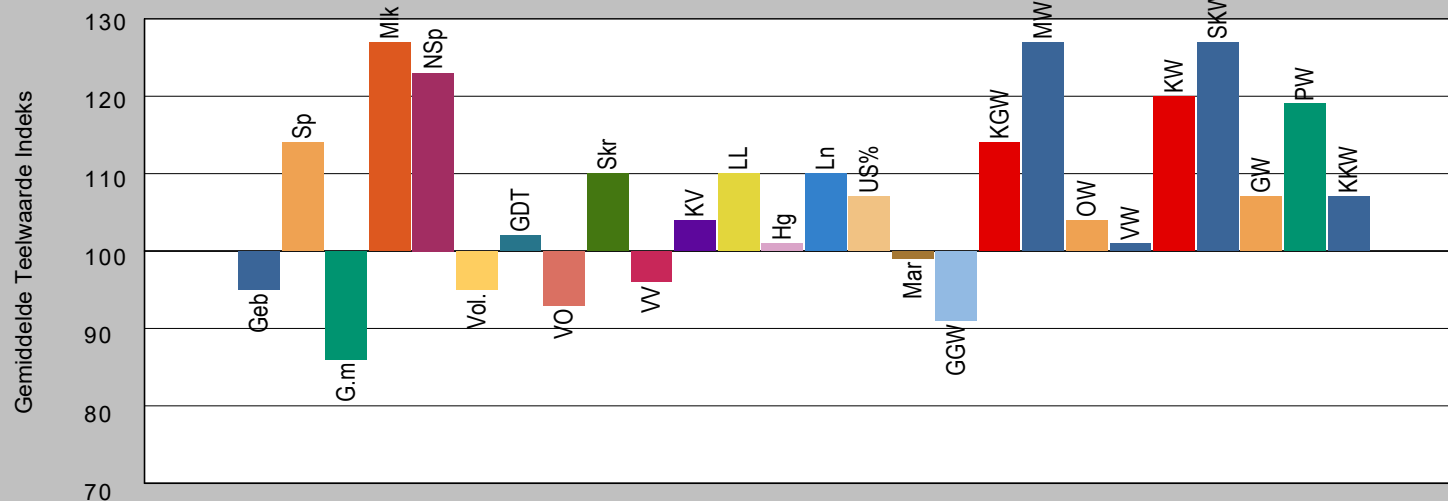

Logix Karkas Waarde

Selekteer vir meer vleis
aan die karkas

Kudde en Ras Gemiddeldes

Teelwaardes (EBV):

Geb:	Geboorte gewig	Skr:	Skrotumomvang
Sp:	Speengewig	VV:	Versvrugbaarheid
G.m:	Geboorte mat	KV:	Koeivrugbaarheid
Mlk:	Melk	LL:	Lanklewendheid
NSp:	NaSpeen gewig	Hg:	Hoogte
Vol:	Volwasse gewig	Ln:	Lengte
GDT:	Gem. Daaglikse Toename	US%:	Uitslag%
		VO:	Voeromset
		Mar:	Marmering

Seleksie waardes:

GGW:	Geboorte gemak Waarde
KGW:	Kalfgroei Waarde
MW:	Melk Waarde
OW:	Onderhoud Waarde
VW:	Vrugbaarheid Waarde
KW:	Koei Waarde
SKW:	Speenkalf Waarde
GW:	Groei Waarde
PW:	Produksie Waarde
KKW:	Karkas Waarde

	Eienskap	EBV Kudde	EBV Indeks	EBV Ras
Voorspeen groei	Geboorte gewig	1.64	95	1.08
	Speen gewig	21.5	114	15.1
	Geboorte Mat.	0.44	86	-0.26
	Melk(Sp.Mat.)	11.7	127	3.7
Naspeen groei	NaSpeen gewig	41.8	123	24.7
	Volwasse gewig	4	95	9
	GDT	116	102	110
	Voeromset	-37	93	-48
Vrugbaarheid	Skrotum	19.0	110	13.3
	Vers vrugbaarh.	-7.2	96	-11.4
	Koei vrugbaarh.	-3.2	104	-2.3
	LankLewendh.	34.4	110	29.3
Raam	Hoogte	1	101	0
	Lengte	29	110	18
Karkas	Uitslag%	0.24	107	0.12
	Marmering	-0.22	99	-0.12

Seleksie Waarde	Gem. Kudde
Kalf Gemak	91
Kalf Groei	114
Melk	127
Onderhoud	104
Vrugbaarheid	101
Koei waarde	120
Speenkalf waarde	127
Groei waarde	107
Produksie Waarde	119
Karkas waarde	107

- Gemiddeld van lewendige diere in die hele ras: 100
- Bokant 100: meer gewenste rigting,
- Onder 100: minder gewenste rigting

Wat beteken 'n Seleksie Waarde bo ras-gemiddeld (100)?

- Kalfgemak:** Kleiner kalf by geboorte - makliker kalwing
- Kalfgroei:** Swaarder kalf by speen a.g.v. groeikragtigheid van die kalf self
- Melk:** Koeie met meer melk en beter moeder eienskappe
- Onderhoud:** Diere met laer behoeftes vir onderhoud (laer volwasse gewig)
- Vrugbaarheid:** Koeie / dogters wat vroeër en/of meer gereeld kalf.

Genetiese Venster

Bulle op plaas

Bulle gebore in en vroeër

Aantal:

130
120
110
100
90
80
70

130
120
110
100
90
80
70

Vaders van jong diere

Vaders van diere 3 jaar en jonger

Aantal:

130
120
110
100
90
80
70

130
120
110
100
90
80
70

Bul Kalwers

Bulle gebore in

Aantal:

130
120
110
100
90
80
70

130
120
110
100
90
80
70

Koei Kudde

Koeie gebore in en vroeër

Aantal:

Koeie ouer as 6 jaar

Koeie gebore in en vroeër

Aantal:

Vers Kalwers

Verse gebore in

Aantal:

Opsomming van Koei Kudde

			Seleksie Waardes (SW)								Kalf gewig		Moeder		Groei & doeltreffendheid				Vrugbaarheid				Raam	
Geb. Jaar	Aantal Koeie	Gemid. Koeiwaarde	Kalw. Gemak	Kalf Groei	Melk	Onder-houd	Vrug-baarh.	Koei Wrde	Groei Wrde	Prod Wrde	Geboorte gewig	Speen gewig	Geboorte Mat.	Melk (Sp.Mat.)	Naspeen gewig	Volw. gewig	GDT	Voer-omset	Skrotum	Vers Vrugb.	Koei Vrugb.	Lank-Lewendh	Hoogte	Lengte
Koeie in Ras gemiddeld:																								

Koeie in Kudde gemiddeld:

Genetiese Tendense vir Plaastoets Eienskappe

Die grafieke dui genetiese vordering van die kudde in vergelyking met die ras aan. Slegs diere wat gemeet is se data word ingesluit.

Kudde

Gebrte Jaar	Kalwingsgemak				Kalfgroei			Melk			Koei Onderhoud						Koei Vrugbaarheid						Koei Waarde
	Geboorte gewig			Kalf- gemak	Speen gewig		Kalf- groei	Melk (Sp.Mat.)		Melk	Naspeen gewig		Volwasse gewig	Onder- houd	Vers Vrugb.		Koei Vrugb.		Lanklewendh.		Vrug- baarh.		
	Dir	Mat																					
	Aantal	EBV	EBV		Aantal	EBV		Aantal	EBV		Aantal	EBV			Aantal	EBV	Aantal	EBV	Aantal	EBV		Aantal	

Ras

Gebrte Jaar	Kalwingsgemak				Kalfgroei			Melk			Koei Onderhoud					Koei Vrugbaarheid								Koei Waarde
	Geboorte gewig			Kalf- gemak	Speen gewig		Kalf- groei	Melk (Sp.Mat.)		Melk	Naspeen gewig		Volwasse gewig		Onder- houd	Vers Vrugb.		Koei Vrugb.		Lanklewendh.		Vrug- baarh.		
	Aantal	Dir EBV	Mat EBV		Aantal	EBV		Aantal	EBV		Aantal	EBV	Aantal	EBV		Aantal	EBV	Aantal	EBV	Aantal	EBV		Aantal	
2014	49232	1.07	-0.15	99	39735	12.5	94	39735	3.28	99	27352	20.9	6729	8	101	9904	-7.3	6479	-1.8	50670	20.3	93	90	
2015	48033	1.07	-0.16	99	37430	12.9	95	37430	3.24	98	25367	21.6	6917	8	101	9686	-7.7	6541	-1.8	48391	21.1	94	91	
2016	45138	1.09	-0.19	99	35245	13.2	96	35245	3.41	99	24467	22.1	6533	8	101	8424	-7.9	6146	-2.0	45177	22.0	96	92	
2017	46224	1.10	-0.19	99	37045	13.6	97	37045	3.46	99	26009	22.9	6679	8	101	8766	-8.5	6356	-2.1	46061	22.9	97	94	
2018	43430	1.06	-0.22	100	35721	13.7	97	35721	3.39	99	24863	23.0	6614	7	101	8172	-8.7	5973	-2.2	42914	23.5	97	94	
2019	43212	1.07	-0.24	100	35103	14.3	98	35103	3.35	99	24657	24.0	6707	8	100	8459	-9.2	5897	-2.3	40053	24.2	98	96	
2020	43323	1.03	-0.26	100	35883	14.4	99	35883	3.35	99	26173	24.3	6470	8	100	8783	-9.9	3158	-2.8	21185	23.9	100	97	
2021	43361	1.03	-0.28	101	35981	14.8	99	35981	3.39	99	26529	25.1	2153	9	100	5259	-10.4	236	-3.3			102	99	
2022	43274	1.03	-0.28	101	36360	15.0	100	36360	3.65	100	26248	25.7	12	8	99	452	-12.0	1	-7.4			104	100	
2023	43682	0.99	-0.28	101	33935	14.9	100	33935	3.76	100	9706	26.0			98								101	
2024	17538	0.92	-0.29	102	1690	15.4	101	1690	3.78	100	3	31.2			88								98	

Genetiese Tendense vir Groeitoets Eienskappe

Kudde

Gebrte Jaar	Groei									Raam						Karkas eienskappe						Seleksie Waardes		
	Voeromset			GDT			Skrotum			Hoogte			Lengte				Uitslag%		RVleisProd.		Marmering		Groei waarde	Prod Waarde
	Aantal	EBV	EBVi	Aantal	EBV	EBVi	Aantal	EBV	EBVi	Aantal	EBV	EBVi	Aantal	EBV	EBVi	Aantal	EBV	EBVi	EBV	EBVi	EBV	EBVi		

Ras

Gebrte Jaar	Groei									Raam						Karkas eienskappe								Seleksie Waardes	
	Voeromset			GDT			Skrotum			Hoogte			Lengte				Uitslag%		RVleisProd.		Marmering		Groei waarde	Prod Waarde	
	Aantal	EBV	EBVi	Aantal	EBV	EBVi	Aantal	EBV	EBVi	Aantal	EBV	EBVi	Aantal	EBV	EBVi		Aantal	EBV	EBVi	EBV	EBVi	EBV			EBVi
2015	366	-55	104	7266	110	100	8400	12.7	99	8398	3	104	7305	20	102	1942	0.10	99	0.77	99	-0.12	100	99	93	
2016	245	-53	103	7605	114	101	9081	13.3	100	8940	3	105	7635	20	102	1897	0.10	99	0.75	99	-0.13	100	100	94	
2017	659	-55	104	8459	118	102	9041	14.0	101	8541	3	104	8457	21	103	3129	0.12	100	1.25	101	-0.09	101	100	95	
2018	628	-53	103	8227	121	102	8717	14.2	102	7978	3	104	7980	22	103	2986	0.16	102	1.47	102	-0.06	101	101	97	
2019	628	-55	104	8523	126	103	8902	14.7	102	8363	2	103	8366	23	104	3151	0.22	106	2.01	104	-0.05	101	102	98	
2020	636	-56	105	8817	127	104	9374	15.2	103	8824	2	103	8827	23	104	4040	0.20	104	2.11	105	-0.11	100	103	99	
2021	664	-55	104	8962	132	104	9592	15.5	104	9198	2	103	9197	23	104	3802	0.22	105	2.43	106	-0.19	99	104	101	
2022	728	-58	106	8904	138	106	9633	16.0	104	9492	2	102	9495	24	105	4265	0.25	107	2.82	108	-0.02	102	105	103	
2023	659	-57	105	3741	143	107	3671	16.2	105	3851	2	103	3851	25	106	2172	0.26	107	3.02	109	-0.03	101	106	104	
2024																									

Seleksie Lys volgens Koeiwaarde

Bulle 2 jaar en ouer

ID	Naam	Vader ID	Moeder ID	Visuele Punt	% Inteling	Horings / Poenskop	Myostation	Genomiese toets	Gebrte Gemak Wrde	Kalf Groei Wrde	Melk Wrde	Onderhoud Wrde	Vrugb. Wrde	Koei Wrde	Speen Kalf Wrde	Groei Wrde	Prod Wrde	Karkas Wrde											
Gesorteer op ID							Q204X	nt821	F94L																				
							Kursief: DNA toets			Akk	Akk	Akk	Akk	Akk	Akk	Akk	Akk	Akk											
									★★★★★																				
1	JOY 210237	JOY210237	GCD 140143	JOY 150041	7	2.6	0	0	0	87	74	119	75	129	62	93	56	105	50	123	60	129	70	110	33	123	55	110	24
									★★★★★																				
1	JOY 210027	JOY210027	KVB 080089	JOY 180128	6	3.2	0	0	0	95	72	108	73	125	61	115	57	97	53	116	60	124	69	104	38	115	56	104	30

LKW: Logix Koei Waarde (Kombinasie van EBVs gebaseer op metings van koeie en kalwers op die plaas)

Sub-waardes	Kalwingsgemak	Kalfgroei	Melk	Onderhoud	Vrugbaarheid			
Eienskappe waarvoor teelwaardes (EBVs) en EBVindeks (EBVi) beraam word	Geboorte gewig Kalf se genetiese vermoë vir geboorte gewig	Matern. Gebrte gewig Koei se genetiese vermoë om gewig te beperk	Speengewig Kalf se genetiese vermoë vir groei	Melk Moeder eienskappe van koei	Volwasse gewig Volwasse gewig + Melk	Lanklewendheid Retensie	Versvrugbaarheid Ouderdom eerste kalf	Koei Vrugbaarheid TKP
	Interpretasie		Kalwingsgemak	Kalfgroei	Melk	Onderhoud	Vrugbaarheid	
	Subwaarde bo 100		Makliker kalwing	Swaarder speenkalf	Meer melk	Laer onderhoud	Hoër vrugbaar en familie bly langer in kuddes	
	Sub waarde onder 100		Moeiliker kalwing	Ligter speenkalf	Minder melk	Hoër onderhoud	Laer vrugbaar en familie word gouer uitgeskot	
		Geboorte gewig	Matern. gebrte gewig	Speengewig	Melk	Koeigewig	Lanklewendheid	OEK
Hoë EBV	Swaarder gewig	Swaarder gewig	Swaarder gewig	Meer melk	Swaarder gewig	Hoër retensie	Later kalwing	Langer TKP
Laer EBV	Ligter gewig	Ligter gewig	Ligter gewig	Minder melk	Ligter gewig	Vroeër uitgeskot	Vroeër kalwing	Korter TKP
Optimum EBV	Intermediêr laer	Intermediêr laer	Hoër	Hoër	Hoër Intermediêr	Hoër	Laer	Laer
Optimum EBVindeks*	Hoër Intermediêr	Hoër Intermediêr	Hoër	Hoër	Hoër Intermediêr	Hoër	Hoër	Hoër

*EBVindeks bo 100 is altyd in die meer gewenste rigting en beter as rasgemiddeld (100)

LGW: Logix Groei Waarde (Kombinasie van EBVs gebaseer op bulle gemeet in groei toetse)

Eienskappe waarvoor teelwaardes (EBVs) en EBVindekse (EBVi) beraam word

GDT

Gemid. Daaglikse Toename

Kleiber Verhouding

Groeï doeltreffendheid

Voeromset

Voeromset verhouding

Skrotumomtrek

Bul vrugbaarheid

Hoogte

Skouer / Heup hoogte

Lengte

Ligaamslengte

Karkas

Uitslag%, Rooivleisproduksie & Marmering vanaf RTU metings

Interpretasie	GDT	KLB	Voeromset	Skr	Hoogte	Lengte	Karkas
Hoër EBV	Meer groei	Meer doeltreffend op veld	Hoër inname/kg toename	Groter skrotum	Hoër dier	Langer dier	Meer
Laer EBV	Minder groei	Minder doeltreffend op veld	Laer inname/kg toename	Kleiner skrotum	Laer dier	Korter dier	Minder
Optimum EBV	Hoër	Hoër	Laer	Hoër	Intermediêr	Intermediêr / hoër	Hoër
Optimum EBVindeks	Hoër	Hoër	Hoër	Hoër	Intermediêr hoër	Intermediêr / hoër	Hoër

LPW: Logix Produksie Waarde (Kombinasie van LKW en LGW)

Die interpretasie van EBVs, EBVi's, Sub-Waardes en Seleksie Waardes:

EBVi (EBVindeks) Die teelwaarde indeks is makliker om te interpreteer as 'n teelwaarde, veral vir kommersiële boere wat stoet bulle wil koop. Die basis van 'n teelwaarde indeks is 100, wat die gemiddelde teelwaarde van die lewendige diere in die ras aandui. Waardes bo 100 is altyd in die meer gewenste rigting: die dier met 'n OEK teelwaarde van -2, sal 'n teelwaarde indeks van bv 105 kry (afhangend van die ras), wat aandui dat die dier 'n bogemiddelde genetiese potensiaal het vir OEK ten opsigte van die lewendige diere in die ras. Let wel dat hoewel waardes bo 100 in die meer gewenste rigting is, beteken dit nie dat alle teelwaarde indekse noodwendig so hoog as moontlik moet wees nie – vir sommige eienskappe, bv geboorte gewig, is gemiddeld meer gewens.

EBV: (Estimated Breeding Value, Teelwaarde) Die teelwaarde dui die genetiese potensiaal van die dier vir 'n spesifieke eienskap aan. Dit word aangedui in die eenheid van meting en relatief tot die gemiddeld van die diere wat in die basis jaar gebore is (1990 vir meeste rasse en eienskappe). Vir party eienskappe is hoër beter, terwyl vir ander laer teelwaardes weer beter is, bv. Die EBV vir OEK (Ouderdom met eerste kalf) = -2 dui daarop dat die dier 'n genetiese potensiaal het om 2 dae vroeër te kalf as die gemiddelde dier in 1990. Hoe vroeër sy kalf, hoe beter. Netso is 'n hoër teelwaarde van +5kg vir speengewig ook voordelig, omdat dit op swaarder speen kalwers dui.

Sub-waardes van die Logix Koei Waarde word ook gepubliseer. Die subwaardes kombineer soortgelyke teelwaardes op 'n wetenskaplike manier om die seleksie van diere nog makliker te maak. So word OEK (Ouderdom eerste kalf) en TKP (Tussen kalf periode) wetenskaplik gekombineer om die subwaarde Vrugbaarheid te vorm, deur die oorerfbaarheid en ekonomiese belang van die eienskappe in ag te neem. Die subwaardes word in indeks formaat aangedui, so 'n dier met byvoorbeeld 'n subwaarde van 110 vir Vrugbaarheid, sal geneties bogemiddeld wees ten opsigte van lewendige diere in die ras vir vrugbaarheid.

Logix Seleksie Waardes (Logix Koei Waarde, Logix Groei Waarde en Logix Produksie Waarde) is die kombinasie van die teelwaardes in 'n enkele waarde. Dit gee 'n vinnige en maklike indikasie van die gekombineerde genetiese waarde van die dier ten opsigte van sy ras. Daar word egter aanbeveel dat daar ook na die subwaardes gekyk word in die geval van die Logix Koei Waarde, aangesien diere wel verskillende swak en sterk punte het.

Hoe om teelwaardes te gebruik om diere mee te selekteer

Om diere op teelwaardes te selekteer is baie maklik as mens weet hoe. Daar is 'n gesegde wat sê: 'Goeie voeding kan swak teling wegsteek'. Indien 'n dier baie goed gevoer word, sal hy uitstekend lyk, hoewel hy eintlik geneties swak kan wees – hy dra nie sy voortreflikheid oor aan sy nageslag nie. Dit is beter om vir diere te tel wat aangepas is by die omgewing – om gedurig die omgewing by die dier aan te pas, kan duur wees.

Die rede waarom teelwaardes 'n baie waardevolle hulpmiddel is in die seleksie van diere, is juis omdat die effek van die omgewing, en veral voeding, so groot is. Die enigste manier om die voedingseffek van die omgewingseffek te skei, is die wetenskaplike manier. Dit behels die meting van diere se prestasie onder gekontroleerde omstandighede en volledige rekordhouding en stamboominligting. *As prestasie meting nie korrek gedoen word nie, sal die teelwaardes van sulke diere ook nie bruikbaar wees nie.* Hou ook in gedagte dat teling 'n langtermyn opsie is: die effek van die bul wat vandag aangekoop word, sal nog lank gevoel word in die kudde: as dit 'n goeie keuse is, sal sy dogters koeie word in die kudde en deel van die winsgewendheid van die kudde in die toekoms. Selfs al is die bul nie perfek in alle opsigte nie, as mens weet wat sy genetiese tekortkominge is, kan dit bestuur word deur hom op geskikte koeie te gebruik. Eienskappe is ook geneties gekorreleer aan mekaar: indien daar byvoorbeeld slegs vir maksimum speengewigte geselekteer word, sal geboortegewigte ook toeneem, wat kan lei na moeilike geboortes. Teelwaardes vir beide speen- en geboortegewig behoort dus in ag geneem word tydens seleksie.

Hoe om die kudde geneties te verbeter

Die eerste en mees belangrike aspek is om te weet watter tipe dier die kudde geneties sal verbeter. Dit kan bepaal word deur verskeie faktore, bv. :

Wat gebeur met die kalwers? Byvoorbeeld: vervangingsverse om ouer koeie te vervang; stoetdiere; verkoop aan kommersiële telers; speenkalwers; ens.

Hoeveel voer is beskikbaar? Die hoeveelheid voer (of die strafheid van die omgewing) bepaal gewoonlik die optimum raamgrootte. Indien voer of omgewing goed is, sal groter raam diere meer winsgewend wees, terwyl medium raam diere meestal meer geskik is vir strawwer omgewings.

Wat is die genetica van die koeikudde? Is hulle dalk die verkeerde raamtipe, of het nie genoeg melk nie, ens. Tel kalwers wat beter presteer as hulle moeders deur die korrekte bulle te selekteer.

